

Sisukord

Sissejuhatus. Jõulud Abney Hallis. <i>Katkendi on tõlkinud Laine Hone</i> ...7	
Šokolaadikarp. <i>Tõlkinud Piret Orav</i>	11
Jõulutragöödia. <i>Tõlkinud Karin Suursalu</i>	25
Härra Quini ilmumine. <i>Tõlkinud Karin Kastehein</i>	41
Bagdadi kirstu mõistatus. <i>Tõlkinud Juhan Habicht</i>	59
Kirikuõpetaja tütar. <i>Tõlkinud Gea Mägi</i>	73
Plymouth Express. <i>Tõlkinud Piret Orav</i>	89
Kolm pimedat hiirt. <i>Tõlkinud Krista Suits</i>	105
Pühamu. <i>Tõlkinud Maia Planhof</i>	167
Hunter's Lodge'i mõistatus. <i>Tõlkinud Maia Planhof</i>	187
Maailma lõpus. <i>Tõlkinud Karin Kastehein</i>	199
Edward Robinsoni meheteod. <i>Tõlkinud Tiit Loog</i>	219
Jõuluseiklus. <i>Tõlkinud Juhan Habicht</i>	233

Sissejuhatus

JÕULUD ABNEY HALLIS

Jõulud veetsime tavaliselt Cheshire'is Wattside juures. Selle aja paiku sai Jimmy oma iga-aastase puhkuse ja siis sõitis ta koos Madge'iga kolmeks nädalaks Sankt Moritzisse. Jimmy oli väga hea uisutaja ja sellepärast meeldis niisugune puhkus talle kõige rohkem. Meie emaga sõitsime harilikult Cheadle'isse, ja et nende uus Manor Lodge'i nimeline maja ei olnud veel valmis, veetsime jõulud Abney Hallis koos vanade Wattside, nende nelja lapse ja Jackiga. Laste jaoks oli see jõulude veetmiseks suurepärane maja. See oli tohutu suur Victoria-aegses uusgooti stiilis ehitis arvukate tubade, koridoride, ootamatute trepiastmete, tagatreppide, eestreppe, alkoovide, nišsidega – kõigega, mida lapse hing võib ihaldada. Seal oli ka kolm klaverit ja orel, millel tohtis mängida. Mis seal aga puudus, oli päevavalgus; majas oli silmatorkavalt pime. Erandiks oli vaid suur roheline satiiniga tapetseeritud ja suurte akendega võõrastetuba.

Nan Wattsiga olime saanud suurteks sõpradeks. Me polnud mitte ainult sõbrad, vaid ka joomakaaslased – armastasime mõlemad sama jooki, rõõska koort, harilikku lihtsat lahjendamata koort. Olgugi et olin Devonshire'i elama asumisest saadik tarbinud tohutus koguses ka koorekreemi Devonshire'i moodi, oli töötlemata rõõsk koor tegelikult veelgi maitsvam. Kui Nan oli minu juures Torquays külas, oli meil kombeks külastada üht linna meiereid, kus jõime kumbki klaasitäie piimaga pooleks tembitud koort. Kui mina tema juures Abneys külas olin, tavatsesime käia nende kodutalu farmis ja juua poolepindiste kannude kaupa koort. Neid joomatuure jätkasime kogu elu ning mul on veel praegugi meeles, kuidas Sunningdale'is ostsime endale koort papist

pakkides, mille me tühjendasime golfiklubi hoone ees istudes ja oodates, millal meie abikaasad oma mängu lõpetavad.

Abney oli õgardite paradiis. Hallist avanes kamber, mida nimetati proua Wattsi laoruumiks. See ei olnud niisugune kindlalt lukustatud varakamber nagu minu vanaema sahvri. Sellele siin oli juurdepääs vaba ja seinteäärsed riiulid olid täis igasuguseid hõrgutisi. Ühes seinas oli ainult šokolaad, karpide kaupa, erinevaid kooretäidisega šokolaadikomme etikettidega karpides ... Seal leidis küpsiseid, praänikuid, vekitud puuvilju, keediseid ja muud suupärast.

Jõulud olid suurim pidu, midagi unustamatut. Jõulusukad voodis. Hommikueine, mil igaühe tool oli kingitusi täis kuhjatud. Siis kiiresti kirikusse ja jälle tagasi, et jätkata kingituspakkide avamist. Kella kahe ajal jõululõuna, rulood on alla tõmmatud, ehted ja tuled säravad. Kõigepealt austrisupp (mina seda ei armastanud), siis lestakala, siis hautatud kalkun, kalkunipraad ja suur kantsakas küpsetatud loomaliha. Sellele järgnesid ploomipuding, magusa täidisega pirukad ja veinis leotatud biskviidist ja vahukoorest vormiroog, mis oli täis kuuepenniseid, porsakesi, sörmuseid, särginööpe ja kõike muud, mis sinna kuulub. Selle järel veel loendamatu arvul mitmesuguseid magustoite. „Jõulupudingu afäär”, ühes loos, mis ma kunagi kirjutasin, kirjeldasin just niisugust pidusööki. See on üks neist asjust, mida praegune põlvkond kindlasti enam kunagi näha ei saa; ja tõesti, kahtlen, kas tänapäeval kellegi seedimine sellele vastu peaks. Kuid meie seedimine kannatas tollal selle päris hästi välja.

Harilikult pidin söömisel võistlema Humphrey Wattsiga, vanuselt Jamesist järgmise Wattside pojaga. Arvan, ta võis olla kahekümne ühe või kahe aastane minu kaheteist- või kolmeteistkümne vastu. Ta oli väga ilus noormees ning hea näitleja, suurepärane seltskonna lõbustaja ja lugude jutustaja. Olgugi, et olin kergesti armuv, temasse ma siiski ei armunud, kuigi see mind ennastki hämmastab. Olin vist alles selles staadiumis, kus mu armulood pidid olema romantiliselt võimatud, puudutades avaliku elu tegelasi, nagu näiteks Londoni piiskoppi ja Hispaania kuningat Alfonsot, ja muidugi mitmesuguseid näitlejaid. Tean, et armusin kõrvuni Henry Ainleysele, kui nägin teda „Pärisorjas”, ja olin vist juba küpseks saamas, et asuda tüdrukute hulka, kes olid armunud komöödias „Monsieur Beaucaire” mänginud Lewis Wallerisse.

Meie Humphreyga sõime mehemoodi kõike, mis jõululaual pakuti. Tema andis mulle silmad ette austrisupi söömisel, kuid muidu olime tasavägised. Kõigepealt sõime mõlemad kalkunipraadi, siis hautatud kalkunit ja lõpuks neli või viis tüsedat loomalihalõiku. Võimalik, et vanemad inimesed piirdusid selle käigu juures ainult üht sorti kalkuniga, kuid niipalju, kui mäletan, sõi vana härra Watts kindlasti loomaliha ja ka kalkunit. Siis sõime ploomipudingut ja magusaid pirukaid ja vormirooga – mina sõin vormirooga üsna vähe, sest mulle ei meeldinud veini maitse. Siis järgnesid küpsised, viinamarjad, apelsinid, Elvase ploomid, Carlsbadi suhkruploomid ja vekitud puuviljad. Lõpuks toodi õhtupooliku vältel laoruumist kamalutäite kaupa šokolaadikomme, igäühele maitse järgi. On mul mälestusi, et järgmisel päeval oleks süda läikinud? Või kõht valutanud? Ei, mitte kunagi. Ainsad korrad, mil mäletan end kõhuvalu käes kannatavat, olid septembris pärast tooreste õunte söömist. Tegelikult sõin tooreid õunu iga päev, kuid vahetevahel ilmselt pingutasin üle.

Aga mul on meeles üks kord, kui ma kuue- või seitsmeaastaselt olin söönud seeni. Kella üheteistkümne paiku õhtul ärkasin kõhuvalu peale üles, tormasin alla võõrastetuppa, kus isal ja emal olid külalised, ja kuulutasin dramaatiliselt: „Ma hakkan surema! Mul on seenemürgitus!” Ema rahustas mu kohe maha, andis mulle oksejuureleotist – mida tollal hoiti alati ravimikapis varuks – ja kinnitas mulle, et seekord ma veel ei sure.

Mina igatahes küll ei mäleta, et oleksin kunagi jõuluajal haige olnud. Nan Watts oli just niisamasugune nagu minagi; ka temal oli suurepärase seedimine. Tõepoolest, kui tuletan noid aegu meelde, näib, et kõigil oli üsna vastupidav magu. Arvatavasti oli inimestel ka siis mao- ja kaksteistsõrmiksoole haavandeid ning nad pidid olema söömisega ettevaatlikud, kuid ma ei mäleta, et keegi oleks elanud kala ja piima dieedil. Oli see robustne ja õgardlik ajastu? Jah, oli, kuid see oli suure naudinguga ja elumõnu ajastu. Arvestades, kui palju ma noorpõlves sõin (sest olin alati näljane), on arusaamatu, kuidas ma ikkagi nii kõhn püsisin – tõepoolest nagu üks tiburääbakas.

Esimese jõulupüha pärastlõunasele õndsale loidusele – see tähendab, õndsale täiskasvanute jaoks; nooremad lugesid raamatuid, vaatasid oma kingitusi, sõid veel šokolaadikomme ja nii edasi – järgnes vägev

teejoomine suure glasuuritud jõulutordi ja kõige muuga, ja lõpuks külmast kalkunist ja kuumadest magusatest pirukatest koosnev õhtusöök. Kella üheksa paiku kogunesime jõulupuu ümber, mille okstel rippus jällegi kingitusi. Suurepärase päev, mida andis mäletada järgmise aasta jõuludeni.

Agatha Christie[®]

ŠOKOLAADIKARP

Oli kohutav õhtu. Väljast kostis õel tuuleulg ja vihm peksis hooti vastu klaasi.

Istusime Poirot'ga kamina ees, jalad rõõmsalt leegitseva tule poole sirutatud. Meie vahel oli väike laud. Minu poolel seisis hoolikalt valmistatud kuum todi, Poirot' poolel aga tass kuuma paksu šokolaadiga, mida mina poleks joonud ka saja naela eest mitte! Poirot rüüpas roosast portselantassist paksu pruuni sodi ja ohkas õndsalikult.

„*Quelle belle vie!*”^{*} pomises ta.

„Jah, hea vana maailm,” nõustusin. „Siin ma istun, mul on töö ja hea töö pealegi. Ja siin istute teie, kuulus ...”

„Oo, *mon ami!*” protesteeris Poirot.

„Aga seda te ju olete. Ja teenitult! Kui ma mõtlen tagasi selle pika rea peale, mille moodustavad teie edukalt lahendatud juhtumid, olen tõeliselt hämmastunud. Ma ei usu, et teil oleks aimugi, mis asi on ebaõnnestumine!”

„Kes sellist asja väidab, on veidrik!”

„Ei, aga tõsiselt, kas mõni teie ettevõtmine *on üldse* kunagi ka läbi kukkunud?”

„Lugematuid kordi, mu sõber. Mida te siis arvate? *La bonne chance*”^{**} ei saa ju alati minu poolt olla. Vahel on mind kutsutud liiga hilja. Tihtipeale on keegi teine, kel sama siht, esimesena minu juurde jõudnud. Kaks korda olen just edu lävel haigeks jäänud. Tõusud vahelduvad mõõnadega, mu sõber.”

* milline ilus elu! (*Siin ja edaspidi tõlkijate märkused.*)

** hea õnn

„Ma ei pidanud mitte päris seda silmas,” ütlesin. „Kas te kunagi olete oma süü tõttu nokaudis olnud?”

„Aa, mõistan! Te tahate teada, kas ma kunagi olen end esmaklassiliseks lolliks teinud, nagu teie siin ütlete? Ühe korra, mu sõber ...” Väikese mehe näol viivles mõtlik naeratus. „Jah, kord tegin end tõesti lolliks.”

Ootamatult kehtas ta end sirgemalt istuma.

„Kuulge, mu sõber, ma tean, et te olete üles tähendanud kõik minu väikesed edukad juhtumid. Nüüd lisage sinna veel üks lugu, lugu, mis räägib läbikukkumisest!”

Ta kummardus kamina poole ja viskas tulle veel ühe halu. Siis aga – pärast seda, kui oli kamina kõrval konksu otsas rippuva tolmulapiga hoolikalt käsi puhastanud – nõjatus tooli seljatoele ja alustas oma jutustust.

See, millest ma teile rääkima hakkan (ütles *monsieur* Poirot, ja ka kogu järgnev lugu on tema räägitu), leidis aset Belgias palju aastaid tagasi. Prantsusmaal käis parasjagu kohutav võitlus kiriku ja riigi vahel. *Monsieur* Paul Déroulard oli Prantsuse saadik. Oli avalik saladus, et teda ootab ministriportfell. Lisaks kuulus ta ka kõige tulisemalt katoliikluse vastu võitlevasse parteisse ja oli selge, et võimule asudes tuleb tal seista vastamisi ägeda vastasega. Ta oli nii mõneski mõttes kummaline mees. Kuigi ta ei joonud ega suitsetanud, polnud ta muude pahede tõttu tegelikult mingi süütuks. Te mõistate, Hastings, *c'était des femmes – toujours des femmes**!

Mõne aasta eest oli ta abiellunud Brüsselist pärit noore daamiga, kel oli ka kenake *dot*** . Kahtlemata kulus raha mehele karjääri tegemisel marjaks ära, kuna tema perekond ei olnud rikas, olgugi et soovi korral oleks ta võinud end tituleerida *monsieur le Baron*'iks*** . Lapsi neil ei olnud ja kahe aasta pärast naine suri – trepist allakukkumise tagajärjel. Muuhulgas pärandas naine talle Brüsselis Avenue Louise'il asuva maja.

Selles majas Déroulard ootamatult surigi, kusjuures tema surm langes kokku tolle ministri tagasiastumisega, kelle portfelli ta pidi pärima. Kõigis ajalehtedes ilmusid ülevaated tema karjäärist. Pärast õhtusööki ootamatult saabunud surm kanti ülesöelnud südame arvele.

Sel ajal olin mina, nagu te teate, *mon ami*, tööl Belgia politseis. *Monsieur* Paul Déroulardi surm ei pakkunud mulle erilist huvi. Nagu

* naised – ikka need naised

** kaasavara

*** parun

te teate, olen ma lisaks ka *bon catholique**, ja tema teise ilma minek näis mulle natuke ka saatuse kättemaksuna.

Umbes kolm päeva hiljem, just siis, kui mul oli alanud puhkus, külastati mind mu kodus. Külastaja oli daam, looritatud, kuid ilmselt noor, ja ma märkasin kohe, et ta oli *jeune fille tout à fait comme il faut***.

„Kas teie olete *monsieur* Hercule Poirot?” küsis ta vaikselt armsal häälel. Kummardasin talle.

„Detektiiv?”

Kummardasin taas. „Istuge, *mademoiselle*, ma palun teid,” ütlesin.

Neiu istus ja tõmbas loori näolt. Tal oli võluv näoke, kuigi selle armsust rikkusid pisarate jäljed ja justkui südantlõhestavast murest vaevatud pilk.

„*Monsieur*,” ütles ta, „ma saan aru, et te olete puhkusel. Seega olete vaba ja saaksite võtta uurimisele ühe eraasja. Te mõistate, et ma ei taha politseid asjasse segada.”

Raputasin pead. „Ma kardan, et see, mida te palute, on võimatu, *mademoiselle*. Kuigi puhkusel, olen ma ometi politseinik.”

Neiu nõjatus ettepoole. „*Écoutez****, *monsieur*. Ma palun teil lihtsalt asja uurida. Uurimise tulemused võite vabalt politseile teatavaks teha. Kui see, mille ma kardan tõe olevat, ka *tegelikult* tõeks peaks osutama, siis läheb selle peatamiseks ilmselt vaja kogu seaduse masinavärki.”

See andis asjale mõneti teistsuguse jume ja nii asusin pikemate seletusteta tema teenistusse.

Tütarlapse põskedele tõusis kerge puna. „Täna teid, *monsieur*. See, mida ma palun teil uurida, on *monsieur* Paul Déroulardi surm.”

„*Comment?*”**** hüüatasin üllatunult.

„*Monsieur*, mul ei ole midagi, millega seda tõestada, mitte midagi peale oma naiseliku instinkti, aga ma olen veendunud – *veendunud*, ütlen ma teile –, et *monsieur* Déroulard ei surnud loomulikku surma!”

„Aga arstid ju ometi ...”

„Arstid võivad eksida. Ta oli nii terve, nii tugev. Ah, *monsieur* Poirot, ma anun teid, et te mind aitaksite ...”

* hea katoliiklane

** täiesti korralik neiu

*** kuulake

**** kuidas, palun?

Vaene laps oli lausa endast ära. Ta oleks minu ette põlvili viskunud. Rahustasin teda nii hästi, kui oskasin.

„Ma aitan teid, *mademoiselle*. Olen peaaegu kindel, et teie hirm on asjatu, aga vaatame. Esmalt pean paluma, et te mulle majaelanikest räägiksite.”

„Muidugi on seal teenijaskond: Jeannette, Félice, Denise ja kokk. Kokk on seal juba palju aastaid; teised on lihtsad maatüdrukud. Lisaks veel François, aga tema on samuti vana teener. Siis veel *monsieur* Déroulardi ema, kes elas temaga koos, ja mina. Minu nimi on Virginie Mesnard. Ma olen *madame* Déroulardi, *monsieur* Pauli kadunud naise vaene nõbu ja majaliseks olnud juba üle kolme aasta. Ja sellega maja elanikkond piirdubki. Lisaks oli seal veel kaks külalist.”

„Ja nimelt?”

„*Monsieur* de Saint Alard, *monsieur* Déroulardi naaber Prantsusmaal. Ja üks inglasest sõber, härra John Wilson.”

„Kas nad on endiselt teie juures?”

„Härra Wilson on, aga *monsieur* de Saint Alard lahkus eile.”

„Ja milline on teie plaan, *mademoiselle* Mesnard?”

„Kui te poole tunni jooksul majja ilmuksite, mõtleksin seletuseks mingi loo välja. Parem on, kui ma ütlen, et te olete mingil kombel ajakirjandusega seotud. Ütlen, et te tulete Pariisist ja teil on kaasas kaart *monsieur* de Saint Alardilt. *Madame* Déroulardi tervis on väga nõrk ja ta ei pööra pisiasjadele erilist tähelepanu.”

Selle *mademoiselle*’i leidliku ettekäände toel pääsesin majja ning pärast lühikest vestlust surnud saadiku emaga, kelle hoiak hoolimata viletsast tervisest oli imepäraselt imposantne ja aristokraatlik, pääsesin vabalt liikuma.

Ma ei tea, mu sõber (jätkas Poirot oma jutustust), kas te suudate mõista minu ees seisnud ülesande raskust? Kolm päeva tagasi oli surnud üks mees. Juhul kui sellega oli seotud midagi kahtlast, sai see olla üksnes mürk! Mina polnud laipa näinud ning mul polnud võimalustki uurida ja analüüsida vahendeid, mille abil mürki manustati. Ei olnud mingeid juhtlõngu, isegi mitte valesid. Kas mees mürgitati? Või suri ta loomulikku surma? Mina, Hercule Poirot, pidin seda otsustama, ilma et miski mulle sealjuures abiks oleks olnud.

Kõigepealt küsitlesin teenijaskonda ja taastas nende abiga tolle

õhtu sündmused. Erilist tähelepanu pöörasin õhtusöögile ja sellele, kuidas seda serveeriti. Suppi jagas tirinast *monsieur* Déroulard. Järgnesid kotletid ja siis kana. Lõpuks puuviljakompott. Kõik see oli juba laual ja serveerijaks *monsieur* isiklikult. Kohv toodi lauale suure kannuga. Seal ei leidnud ma midagi, *mon ami*; ja oli ju võimatu mürgitada kedagi, ilma et mürgitatud saaksid ka kõik teised!

Pärast õhtusööki oli *madame* Déroulard taandunud oma tubadesse puhkama ja *mademoiselle* Virginie oli temaga kaasa läinud. Kolm meest olid siirdunud *monsieur* Déroulardi kabinetti. Seal olid nad veidi aega südamlikult vestelnud, kuni saadik ootamatult, ilma mingit hoiatavat märki ilmutamata, raskelt põrandale kukkus. *Monsieur* de Saint Alard oli toast välja tormanud ja käskinud François'l kohemaid arst muretseda. Nimetatud mehe sõnul olla ta öelnud, et tegu on rabandusega. Kui arst aga kohale jõudis, ei andnud patsienti enam millegagi aidata.

Härra John Wilson, kellega *mademoiselle* Virginie mind tutvustas, oli ehtne John Bull*, keskealine ja tüse. Tema väga britilikus prantsuse keeles antud ülevaade oli suurelt jaolt samasugune.

„Déroulard läks näost tumepunaseks ja kukkus pikali.”

Siit polnud enam midagi võtta. Järgmiseks läksin sündmuskohale, kabinetti, ja palusin end üksi jätta. Seni polnud miski *mademoiselle* Mesnardi teooriat toetanud. Mul ei jäänud üle muud kui uskuda, et ta on eksiarvamusel. Ilmselt oli ta enne mehe surma hellitanud tema vastu õrnemaid tundeid, mis ei lasknud tal juhtunut normaalse pilguga vaadata. Sellest hoolimata uurisin kabineti põhjalikult ja hoolikalt läbi. Oli ju võimalik, et surnud mehe tooli sisse oli paigutatud mürgisüstal, nii et istudes sai ta surmava annuse. Sellest jäänud imepisikest täppi poleks keegi tähele pannud. Ent ma ei suutnud leida midagi, mis seda oletust kinnitanuks. Viskusin lootuse kaotanult tugitooli.

„*Enfin*, ma jätan selle asja siiapea!” ütlesin valjult. „Mitte kusagil pole mingeid jälgi! Kõik on täiuslikult normaalne.”

Neid sõnu lausudes langes mu pilk läheduses seisval laual lebavale suurele šokolaadikarbile ja süda hakkas kiiremini tuksuma. Võis ju olla, et tegemist polnud *monsieur* Déroulardi surma seletava jäljega,

* vanamoodne väljend tüüpilise inglase kohta, kes on uhke oma isamaa üle ega armasta välismaalasi; teda kujutatakse paksu, kõrge säärega nahksaapaid ja lipumustriga kaunistatud vesti kandva mehena; tihti on tema kaaslaseks bulldog

aga vähemalt oli see midagi, mis *ei olnud* normaalne. Kergitasin kaant. Karp oli terve, puutumata, mitte üht kompvekki polnud puudu – aga see muutis mulle silma hakanu veelgi selgemaks. Sest mõistate, Hastings, karp oli roosa, kuid kaas *sinine*. Tihtipeale on näha sinise paelaga seotud roosasid karpe ja vastupidi, aga seda, et karp ise oleks üht ja kaas teist värvi – ei, kindla peale ei! – *ça ne se voit jamais**!

Ma ei suutnud veel mõista, kuidas sellest väikesest asjaolust mulle kasu võiks tõusta, kuid otsustasin seda siiski uurida kui tavapärasest erinevat. Helistasin kohale François' ja küsisin, kas tema kadunud peremees oli magusaarmastaja. Teenri huulte ilmus nõrk melanhoolne naeratus.

„Lausa kirglik, *monsieur*. Tal pidi kogu aeg šokolaadikarp majas olema. Ta nimelt ei joonud üldse veini.”

„Aga ometi on see karp puutumata?” Tõstsin kaane ja näitasin karpit teenrile.

„*Pardon, monsieur*, aga see on uus karp, mis osteti tema surma päeval. Eelmine oli peaaegu tühi.”

„Seega tehti eelmisele karbile surmapäeval lõpp peale,” ütlesin aeglaselt.

„Jah, *monsieur*, leidsin selle hommikul tühjana eest ja viskasin ära.”

„Kas *monsieur* Déroulard sõi kompvekke igal ajal?”

„Tavaliselt pärast õhtusööki, *monsieur*.”

Mul hakkas koitma.

„François,” küsisin, „kas oskate saladust pidada?”

„Kui vaja, *monsieur*.”

„*Bon!* Võtke siis teatavaks, et ma olen politseist. Kas suudate minu jaoks teise karbi üles leida?”

„Kahtlemata, *monsieur*. See on prügikastis.”

Ta lahkus ja naasis mõne minuti pärast tolmuse esemega. See oli täpselt samasugune nagu see, mida ma käes hoidsin, vaid selle erinevusega, et seekord oli karp *sinine* ja kaas *roosa*. Tänaasin François'd, palusin teda veel kord saladust hoida ning lahkusin pikemata majast Avenue Louise'il.

Järgmiseks külastasin *monsieur* Déroulardi läbi vaadanud tohtrit. Temaga osutus asi keerulisemaks. Ta varjus kenasti erialaste fraaside

* seda ei näe iialgi

taha, kuid mulle tundus, et ta polnud ses loos päris nii kindel, kui oleks tahtnud olla.

„Sedasorti kummalisi juhtumeid on palju ette tulnud,” märkis ta pärast seda, kui mul oli õnnestunud teda pisut vähem relvastatumaks muuta. „Ootamatu raev, tugev emotsioon – pärast rikkalikku õhtusööki, *c'est entendu** – siis raevuhoog, veri tungib pähe ja kõik! – ongi korras!”

„Aga *monsieur* Déroulardil ei olnud mingit raevupurset.”

„Ei olnud? Olen kindel, et tal oli *monsieur* de Saint Alardiga tormiline sõnavahetus.”

„Miks oleks pidanud olema?”

„*C'est évident!*”** Arst kehtas õlgu. „Kas *monsieur* de Saint Alard pole siis fanaatiline katoliiklane? Kiriku ja riigi vaheline sõda hävitas nende sõprust. Mitte üks päev ei möödunud ilma vaidlusetta. *Monsieur* de Saint Alardi jaoks oli Déroulard peaaegu antikristus!”

See ootamatu teade andis mulle mõtlemisainet.

„Veel üks küsimus, doktor: kas šokolaadi sisse on võimalik peita surmavas annuses mingit mürki?”

„Arvatavasti küll,” vastas arst aeglaselt. „Kui see on kujul, et pole ohtu, et mürk ära aurab, sobiks puhas sinihape, näiteks kui see piskese kuulikesena märkamatult alla neelata, aga siiski näib see variant üsna ebatõenäoline. Morfiin või strühniin ...” Ta tegi grimassi. „Saate aru, *monsieur* Poirot – ühestainsast hammustatud tükikesest piisaks! Ettevaatamatul poleks lootustki.”

„Täna teid, *monsieur le Docteur*.”

Lahkusin. Järgmiseks uurisin Avenue Louise'i lähedusse jäävaid apteekte. Politseis töötamine tuleb kasuks. Sain ilma sekeldusteta teada kõik, mida vajasin. Kuulsin, et oli tõesti olnud üks kord, kui kõnealusesse majja oli toimetatud midagi mürgist ainet sisaldavat. Need olid *madame* Déroulardi jaoks mõeldud silmatilgad, atropiinsulfaat. Atropiin on tugev mürk ja ma läksin hetkeks elevile, kuid atropiinimürgistuse sümptomid on väga sarnased ptomaiinimürgistuse omadega ega esinenud üldse juhtumis, mida mina uurisin. Pealegi oli retsept vana. *Madame* Déroulardi oli juba aastaid vaevanud mõlemale silmale kasvav kae.

Olin just pettunult lahkumas, kui apteekri hääl mind tagasi kutsus.

* nii see on

** see on ju ilmselge

„*Un moment, monsieur* Poirot. Mulle meenub, et tüdruk, kes retsepti tõi, rääkis midagi *inglise* apteekri juurde minekust. Võite seal õnne katsuda.”

Seda ma tegingi. Veel kord oma ametlikku seisust peale surudes sain teada, mida teada tahtsin. Päev enne *monsieur* Déroulardi surma olid nad täitnud härra John Wilsonile mõeldud retsepti. Mitte et seal midagi valmistada oleks olnud. Tegu oli pisikeste trinitriinitablettidega. Küsisin, kas võiksin neid näha. Apteeker näitas ja mu süda hakkas kiiremini lööma, sest pisikesed tabletid olid tehtud *šokolaadist*.

„Kas see on mürk?” küsisin.

„Ei, *monsieur*.”

„Kas võite mulle selle mõju kirjeldada?”

„See alandab vererõhku. Seda soovitatakse mõnede südamehaiguste, näiteks rinnaangiini ehk stenokardia korral. See alandab arterite toonust. Ateroskleroosi korral ...”

Katkestasin teda. „*Ma foi!* See jutt ei ütle mulle midagi. Kas see põhjustab üle näo tulipunasteks minemist?”

„Kindlasti.”

„Ja kui ma sööksin kümme või lausa kakskümmend tabletti, mis siis?”

„Ma ei soovitaks seda katsetada,” kostis apteeker kuivalt.

„Ja ometi ütlete, et see pole mürk?”

„Paljutki, millega on võimalik inimest teise ilma saata, ei nimetata mürgiks,” vastas ta, nagu ennist.

Lahkusin apteegist ülevas meeleolus. Viimaks hakkas asi edenema!

Nüüd teadsin, et John Wilsonil olid olnud vahendid kuriteo sooritamiseks – aga motiiv? Ta oli tulnud Belgiasse äriasjus ning palunud *monsieur* Déroulardil, kellega ta varem oli põgusalt kohtunud, endale öömaja võimaldada. Déroulardi surmast poleks talle mingit kasu olnud. Veelgi enam: ma avastasin Inglismaal tehtud järelepärimistega, et ta oli selle rinnaangiinina tuntud valuliku südamehaiguse käes kannatanud juba aastaid. Seega oli tal täielik õigus neid tablette omada. Sellest hoolimata olin veendunud, et keegi oli läinud šokolaadikarpide juurde, avanud esmalt eksikombel uue, siis aga viimase kompeki sisu välja võtnud ja sinna selle asemel nii palju trinitriinitablette toppinud, kui mahtus. Kompvekid olid suured. Olin kindel, et sinna oleks mahtunud üle kahekümne tableti. Aga kes oli seda teinud?

Majas viibis kaks külalist. John Wilsonil oli vahend. Saint Alardil oli motiiv. Tuletagem meelde, ta oli fanaatik, ja pole leida hullemat fanaatikut kui usufanaatik. Kas võis tema võtta John Wilsoni trinitriinitabletid?

Mulle torkas pähe veel üks pisike mõte. Ah, minu väikesed mõtted sunnivad teid naeratama! Miks oli Wilsonil trinitriin otsa lõppenud? Ta oli ju Inglismaalt piisava varu kaasa võtnud, uskusin ma. Läksin veel kord majja Avenue Louise'il. Wilson oli väljas, kuid ma nägin Félice'i, tüdrukut, kelle hooleks oli tema tuba. Nõudsin temalt aru, kas vastab tõeale, et mõne aja eest oli härra Wilsoni pesulaualt kadunud pudel tablettidega. Tüdruk oli õhinal nõus vastama. See vastas tõeale. Teda oli veel selles süüdistatud. Inglise härra ilmselt arvas, et tema on selle ära lõhkunud ega taha tunnistada. Aga tema polevat seda puutunudki. Kahtlemata oli see hoopis Jeannette – muudkui topib oma nina sinna, kuhu ei tohiks ...

Taltsutasin ta sõnadevoo ja lahkusin. Nüüd teadsin kõike, mida vaja. Üle jäi vaid seda tõestada. Ja ma tundsin, et see ei saa kerge olema. *Mina* võisin ju kindel olla, et see oli Saint Alard, kes John Wilsoni pesulaualt tabletid pihta pani, aga selleks, et teisi veenda, vajasin tõendeid. Ja neid mul ei olnud!

Aga polnud hullu. Ma *teadsin* – ja see oli suur asi. Mäletate meie raskusi Stylesi juhtumi puhul, Hastings? Ka seal ma *teadsin*, kuid mul läks kaua, enne kui ma leidsin viimase lüli selles jälgede ahelas, mille abil mõrvar kindlalt süüdi mõisteti.

Palusin kokkusaamist *mademoiselle* Mesnardiga. Ta tuli kohe. Nõudsin temalt *monsieur* de Saint Alardi aadressi. Tema nägu muutus murelikuks.

„Miks te seda küsite, *monsieur*?”

„*Mademoiselle*, see on vajalik.”

Ta näis olevat kõhklev – murelik.

„Tema ei oska teile midagi rääkida. Tema mõtted ei viibi siinilmas. Ta vaevalt märkab, mis tema ümber toimub.”

„Võimalik, *mademoiselle*. Sellest hoolimata oli ta *monsieur* Déroulardi sõber. On ehk asju, mida ta võib mulle rääkida – minevikust, mõni vana vaen, vanad armuafäärid.”

Tüdruk punastas ja hammustas huulde. „Nagu soovite, aga – aga ma olen nüüd kindel, et eksisin. Teist oli lahke minu nõudmisele vastu

tulla, aga ma olin endast väljas – peaaegu segane. Nüüd ma mõistan, et siin pole mingit lahendamist vajavat saladust. Jätke see, *monsieur*, ma palun teid.”

Silmitsesin teda lähemalt.

„*Mademoiselle*,” ütlesin, „mõnikord on koeral raske jälge üles võtta, aga kui ta kord juba on selle üles võtnud, siis ei sunni miski siin ilmas teda enam loobuma! Seda juhul, kui ta on hea koer! Ja mina, *mademoiselle*, mina, Hercule Poirot, olen väga hea koer.”

Tütarlaps läks sõnagi lausumata ära. Mõne minuti pärast oli ta tagasi, käes paberileht aadressiga. Lahkusin majast. Väljas ootas mind François. Ta vaatas mind murelikult.

„Uudiseid ei ole, *monsieur*?”

„Veel mitte, mu sõber.”

„Ah! *Pauvre** *monsieur* Déroulard!” ohkas ta. „Ka mina mõtlesin nii nagu tema. Preestrid ei meeldi mulle. Aga ega ma seda majas ütleva lähe. Naised on kõik veendunud katoliiklased – võib-olla on see isegi hea. *Madame est très pieuse – et mademoiselle Virginie aussi.***”

Mademoiselle Virginie? Oli ta *très pieuse*? küsisin endalt, mõeldes sellele pisarakriimule näole, mida ma esimesel päeval näinud olin.

Saanud *monsieur* de Saint Alardi aadressi, ei raisanud ma enam aega. Sõitsin tema Ardennides asuva lossi juurde, kuid läks veel mõni päev, enne kui suutsin sobival ettekäändel sinna sisse pääseda. Lõpuks pääsesin – mis te arvate? – torumehena, *mon ami*! Tema magamistoas väike gaasileke tekitada oli vaid hetke küsimus. Lahkusin, et minna tööriistade järele, ning tulin tagasi siis, kui teadsin, et võin majas enam-vähem segamatult tegutseda. Ma ei teadnud isegi täpselt, mida otsisin. Aga ma ei uskunud, et leian selle, mis mul vaja oli. Ta ei riskiks selle säilitamisega.

Sellest hoolimata ei suutnud ma kiusatusele vastu panna, kui avastasin pesulaua kohal oleva väikese kapi lukus olevat. Seda polnud keeruline lahti muukida. Uks lendas avali. Kapp oli täis vanu pudeleid. Võtsin need värisevi käsi ükshaaval välja. Ootamatult ma hüüatasin. Mida te siis arvate, mu sõber, sest ma hoidsin käes ingliskeelse sildiga väikest klaaspudelit. Sildil seisid sõnad: *Trinitriin tablettidena. Võtta vajadusel üks tablett. Härra John Wilson.*

* vaene

** proua on väga jumalakartlik – ja preili Virginie samuti